

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Locuati'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Articolele nefrancate nu se voru
nim decatu numai de la corespun-
denti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romani'a:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tap'sa tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Una esemplariu costă 10 cr.

D'in caus'a s. serbatoarei de asta-di.
Numerulu urmatoriu va aparè marti dema-
neti'a.

Memorandu d'in Transilvani'a.

**Sintemu fericitu, dice „L'etoile d'Orient“, de a potè pune
in vederea cetiloriloru nostri unu documentu importante,
redactatu de romani emininti d'in Transilvani'a, spre a se
comunicà poteriloru, ce protegu caus'a romana.**

In partea orientala a imperiului Austriei se afla
una tiera, care publiculu europeanu se pare a o
ignora, numai pentru că nenorocirile ei au ajunsu la
culmea loru. — In lumea acést'a celu nenorocosu
devine rapede uitatu.

Daci'a centrala traiana, care asta-di se
numesce Transilvani'a séu Ardealulu, si care e situa-
ta intre Banatu, Ungari'a, Moldov'a si Munteni'a sub
gradulu 40 si 44 de lungime, si 45 si 48 de latime,
are una suprafatia de 1102 miluri patrate geografice,
si numerulu locuitoriloru séi trece preste cifr'a de
2,150,000. Pre langa aceea Daci'a centrala, va sé dica
Transilvani'a de asta-di, atatu prin configuratiunea
si geografica catu prin trecutul sêu, pare destinata
a jocà unu rolu forte importante in solutiunea ce-
stiunei oriintale.

Pusetiunea geografica a Transilvaniei si pa-
mentulu sêu acoperitu de munti mai câ i-dau aspe-
ctulu Suiierei. Transilvani'a formà odata partea in-
teriora, mediulu imperiului, dacicu; cetatea Sarmise-
getus'a, situata intr'unulu d'in cele mai frumose lo-
curi ale Transilvaniei, erà capital'a imperiului si re-
siedinti'a regiloru. In decursulu unui periodu de 172
ani alu ocupatiunei romane, mai tote legiunile roma-
ne fure stabilite in acést'a Dacia, va sé dica in Tran-
silvani'a; in partea acést'a a Daciei s'au fundatu co-
loniile cele mai importante, municipiele romane. Ca
semne ale celoru mai furiose despoiari barbare, cari
au desolat Daci'a, arceologii au descoperitu pana
acum in 119 locuri 752 inscriptiuni antice romane
si 1235 alte monuminte si documinte despre esistin-
tia romaniloru si despre domni'a loru in Daci'a. Par-
tea cea mai mare a acestoru monuminte, inscriptiuni
si documinte se afla pre teritoriulu Daciei. Acestu-a
e unu documentu eclatante, câ si romanii au fostu
recunoscutu, câ Daci'a centrala e destinata a domni
preste tote celelalte teritorie de prin pregiuru.

Candu Osmanlii invasiunara acést'a parte a Eu-
ropei, Ungari'a cadiu in puterea loru si deveni unu
pasalicu. Transilvani'a singura si-conservà autono-
mi'a, legelatiunea si guvernulu sêu propriu. Intr'-
unu intervalu de doue sute de ani, Osmanlii lasara
mai de multe ori mii de cadavre prin vâile si muntii
Transilvaniei, si cei ce mai remasera in vietia in
atari casuri, se grabira a parasì nu numai teritoriulu
acestu-a, ci si vastele siesuri ale Banatului si Roma-
niei; câ-ci armat'a inemica, nepotendu-se tienè in
muntii Transilvaniei, nu erà securu nici in tierelace-
ste d'in urma, si fù silita a trece pre malulu dreptu
alu Dunarei.

Incependu de la anulu 1692, Transilvani'a —
fatigata de luptele continue, ce aveà a suferi d'in
partea Oriintelului, vediendu câ puterea Osmanliloru
dupa caderea capitalei de Bud'a se fransese si in Un-
gari'a, — abdise de dreptulu, celu aveà, de a si-alege
principii séi si se supuse casei de Absburgu pe langa
garantie destulu de sigure, cari se afla cuprinse in
diplom'a Leopoldina d'in anulu 1692, in resolutiuni-
le de la Alvintiu, si in santiunea pragmatica inchi-
ziata cu imperatulu Carolu VI in anulu 1722 si
1744.

De atunci pana acum Marele Principatu alu
Transilvaniei a devenitu bulevardulu imperiului
Austriei, la media-nopte si la apusu, bastiunea si ba-
sa de operatiune contra' rescoleloru repetite ale ma-
giariloru, cu unu conventu: conditiunea de vietia
pentru monarci'a austriaca, candu esistinti'a acesteia
erà amenintata de rusi séu de magiari. Acestu ade-
veru e recunoscutu de cele mai emininti capacitati
militarie ale armatei austriace.

Considerandu dara pusetiunea Marelui Princi-
patu a Transilvaniei si importantia lui pentru di-
nasti'a si monarci'a austriaca, amu fi plecati a su-
pune si conchide, câ acést'a provincia trebuie sé se bu-

cure de favoruri cu totulu extraordinarie d'in partea
guvernului austriacu, si prin urmare prosperitatea
ei trebuie sé fia asigurata d'in tote puntele de vedere.
Cu totulu d'in contra. D'intre numeroasele provincie
ale monarciei austriace nici un'a nu e si n'a fostu
tratata in modu mai vitregu de catu principatulu
Transilvaniei.

Acestu adeveru chiaru, cunoscutu si altoru
popore d'in Austri'a, nu lu-nega nimene, nici insu-si
guvernulu; lu-escusa inse cu constitutiunea feudala,
pre care imperatii erau obligati a jurà, in calitatea
loru de mari principi ai Transilvaniei, la suirea loru
pre tronu.

In adeveru pre suprafatia Europei n'a esistatu
una aristocratia mai pasionata de privilegiile sale
apesatorie pentru poporu, care sé se fia incarnatu mai
multu in privilegiile sale si sé se fia inaltiatu mai
tare prin ele. Tote formele despotismului asiaticu,
aliate cu brutalitatile europene d'in evulu mediu, le
vedemu codificate séu introduse prin usu in dreptulu
publicu si privatu alu Transilvaniei! Si minune!
acést'a constitutiune feudala nu s'a potutu alterà in
nimicu prin propagarea mariloru principie de la 1789
si prin progresulu lumineloru; d'in contra, diet'a feu-
dala de la 1791 si cele urmatorie pana in 1847 au
consolidatu-o inca prin insultarea si degradarea uma-
nitatii.

Prin constitutiunea feudala a Transilvaniei nu
s'au despoiatu de egalitatea drepturiloru numai une-
le clase de poporu si unele confesiuni religiose, ci
una natiune intrega a fostu pusa afara de lege.

Poporatiunea Marelui Principatu alu Transilva-
niei e impartita dupa natiunalitatile genetice in
1,300,000 romani, cam 1/2 milionu de magiari-secui,
175,000 sasi de religiunea evangelica, restulu lu-
facu germani catolici, armeni, jidovi si tiganii;
dar' fragmintele acestea de rase, dupa confe-
siunea loru, se infigu partea cea mai mare in
cele trei natiuni principale. E bine! aristocratia
magiara aliata cu burocratia si cu patriatiatul sa-
sescu, cu ajutoriulu si prin intervenirea Ungariei si
a regiloru ei, a decretatu si formulatu ca lege, mai
de multe ori intr'unu intervalu de trei sute de ani,
ore-care esilare totala a natiunei romane d'in Tran-
silvani'a, séu servindu-ne de cuvintele legii, a de-
chiaratu: „Natio tolerata usque ad beneplacitum prin-
cipis et regnicolarum.“ In asemene modu fù proscri-
sa confesiunea religiosa a romaniloru.

Câti-va imperati d'in cas'a Absburgiloru au cer-
catu a imblândi prin decrete unilaterale acést'a tira-
nia a legiloru tieiei, dar' au intempinat totu-de-un'a
protestatiunile cele mai obstinate ale dieteloru aristo-
cratiche. Intre atari impregiurari, monarci Austriei
in seclulu d'in urma, inspirati altcum de spiritulu
tempului loru, concepura ide'a, de a face pre romani
sé primesca uniunea cu beseric'a Romei pre langa
conservarea ritului greco-orientalu, ca astu-feliu celu
putienu confesiunea romaniloru sé pota scapà de
proscriptiunea dictata prin tirania legelativa.

Resultatulu inse fù, câ prin mesur'a acést'a na-
tiunea romana d'in Transilvani'a se impartì in doue
confesiuni, d'in ceea ce trasera numai unu avantaju,
adeca câ romanii greco-uniti fure liberi de a frecuen-
tà scolele, si câ-i tolerara de a intrà in funtiuni pu-
blice.

Aristocratia magiara, vediendu in fine câ nu
mai pote inapoià emancipatiunea totala a natiunei
romane, recurse la altu midi-locu, „Sé dâmu roma-
niloru, disera ei, drepturile civile si publice, dar' sub
conditiunea, ca sé-si renege natiunalitatea loru si sé
se faca magiari; si spre mai mare securitate, sé ster-
gemu autonomi'a Transilvaniei, sé o fusiunâmu in
Ungari'a, si asià vomu potè paralisà cu atatu mai
bine desvoltarea natiunalitatii romane, cu catu legi-
le Ungariei nu suferu scole elementarie in alta limba
de catu in ce'a magiara.“

Diet'a revolutiunaria a Transilvaniei, d'in lun'a
lui maiu 1848, prochiama uniunea absoluta a Tran-
silvaniei cu Ungari'a. — Câte-va lune dupa acestu
actu revolutiunariu, romanii apucara armele si ape-
rara natiunalitatea si autonomi'a tieiei loru, pana in
diu'a, candu revolutiunea magiara fù suprimata la
Sîri'a, in augustu 1849.

Dupa multe suferintie, cadiendu sistemulu ab-
solutisticu alu Austriei in 20 optovre 1860, natiunea

romana se radimâ pre programulu sêu d'in 1848,
pana ce reusi a castigà de la monarculu compunerea
unei camere mai umane, in anulu 1863.

Monarculu dede santiunea sa mai multoru legi
ale acestei camere. Unele aveau de scopu a asigurà
integritatea monarciei, altele de a salvà autonomi'a
acestui mare principatu, esistinti'a natiunei romane
si restauratiunea drepturiloru sale civile, politice si
confesiunale. Tote aceste legi erà pre calea cea mai
buna pentru realisarea reformeloru imperativminte
recerute, si prin urmare preparau regeneratiunea de
atâte secle dorita.

Dar veni sistemulu conservativu, care disolvì
diet'a transilvana, convocà de nou una dieta aristo-
cratica, transformà minoritatea tieiei in una maiori-
tate artificiala, care prochiama de nou uniunea si
compromise de-o-data tote santiunile monarcului.
date legiloru d'in 1863 si 1864, tocmu atunci, candu
mai multe mesure opresive se repusera in vigore con-
tra romaniloru.

Acést'a stare a lucruriloru sili pre romani a pre-
sentà maiestatii sale imperiale si regesci in 21 die-
cemvre 1866 una prè umilita petitiune, princare, ba-
sându-se pre constitutiunea transilvana santiunata si
confirmata mai de multe ori prin mesagie solemne,
basându-se pre diplom'a leopoldina, pre santiunea
pragmatica si pre nisce autografe imperatesci mai re-
cinti, asemenea si pre legile santiunate in 1863 si 1864,
ei respinsera de nou fusiunea Transilvaniei cu Un-
gari'a, si rechiama respectarea autonomiei si rede-
schiderea dietei pre bas'a legii electorale votate prin
diet'a de 1864.

Tote fure inzedaru. Uniunea se prochiama cu
despectulu celoru mai legitime protestatiuni ale na-
tiunalitatii romane si celei sasesci.

In 5 maiu a. c. fù tramesu in tiera com. Em.
Péchy in calitate de comisariu regescu plenipoten-
tiariu. Dupa câte-va mominte de petrecere in capita-
la tieiei, acela-si comisariu facu una caletoria oficia-
la prin tiera; cu acést'a ocaziune dechiarà romaniloru,
câ uniunea e faptu complinitu, si deca mai târdû
s'aru manifestà una opusetiune in privinti'a acést'a,
elu o va scè inccè in simbure prin fortia.

Acést'a atitudine teroristica a comitelui Péchy
fatia cu natiunea romana fù cu atatu mai isbitoria,
findu câ diet'a Ungariei decretase prin art. VII d'in
1848 in termini nediscutabili, câ uniunea, insu-si in
sensulu magiariu, trebuie sé se faca sub mai multe
conditiuni, de esemplu: ca autonomi'a tieiei sé fia
conservata in tote cele ce n'aru atinge unitatea mo-
narciei magiare. Pre acestu articlu, ca pre tote cele-
lalte legi, jurà regele in 8 iuniu. De aici e evidentu,
câ deca comitele Péchy vorbesce inca de uniunea
reala consumata, elu anticipa prin acést'a viitoriulu,
si da romaniloru a pricepe, câ aici nici vorb'a nu
pote fi de „acordulu liberu alu Transilvaniei“, reser-
vatu insu-si prin prè inalt'a patenta d'in 20 septem-
vre 1865; cu alte cuvinte: câ marele principatu alu
Transilvaniei e tratatu de magiari, ca una tiera cu-
cerita, si romanii ca una natiune de cloti politici, in
fine asià, precum au fostu pana in 1848.

Noi marturisimu, câ acést'a atitudine brusca si
neesorabila a partitului, care se afla in fruntea aface-
riloru, nu ne-a prè supriusu; prevederea nostra si
sentimintele nostre nu ne-au insielatu. Petitiunea
natiunala d'in diecemvre 1866 contine urmatoriulu
pasagiu: „Pre candu partitulu unionistu séu mai
bine fusiunistu lucra d'in tote poterile spre a derimà
formalminte marele principatu alu Transilvaniei, séu
mai bine dîcendu, a cuceri acestu principatu prin
Ungari'a, totu acelu partitu in acela-si tempu e mai
determinatu a preparà prin tote midilucele posibile
disolvirea séu nimicirea natiunei romane.“

Patent'a imperiala d'in 26 februaru 1861 a fo-
stu, pre cum se scie, destulu de avara in privinti'a
largirei cercului de autonomia a provinciiloru mo-
narciei; dar ea lasà fia-carei provincie diet'a sa cu ore-
care resortu de actiune. Magiarii inse vreu a destrui
pre deplinu, pana si umbr'a de autonomia in marele
principatu alu Transilvaniei, cu alte cuvinte: ei pre-
tindu a tratà acestu mare principatu, ca una tiera cu-
cerita prin arme. Caus'a e evidentu. Capii natiunei
magiare vedu bine, câ cu una dieta transilvana ema-
nata d'in una lege electorala mai umana, elementulu
natiunalu romanu s'ar' potè desvoltà, cultivà si con-

solidă, și prin urmare ei sunt foarte decisi a închide d'inaintea romanilor porțile către adevărul progresu național.

Esemplul Ungariei ne confirmă în părerea noastră. 1,600,000 romani locuiesc în Ungaria propriă și în Banat, una parte considerabilă e mestecată cu magiari, cu cari la olaltă și-alegu deputații; dar mai în toate cercurile electorale magiarii vinu armati în dîna alegerii, și deca vedu, că nu voru avé majoritatea, încep a bate pre romanii narmati, i-omor și i-imprastia. În petitiunea națională d'in decembrie 1866 se află notate câte-va cazuri de genul acestu-a; și în vecinătate cercului alegatoriu de Pecic'a, în comitatul Aradului, magiarii condusi de unu advocatu și de unu preutu reformatu, în diu'a realegerii unui deputatu, adeca în 5 iunie a. c. au batutu de morte pre duoi romani; unu-spre-diece fure vulnerati greș, și diece mai usioru. Una trupa de cavaleria imperială întrevî spre a restabili ordinea și a mântui pre romanii de unu mare macelu, cu multu mai teribilu, de cătu au fostu cele intemperate în alte cercuri electorale la olaltă, atătu în 1861 cătu și la anulu 1865 și 1866.

Magiarii au adoptatu de modelu nivelatiunea și centralisatiunea preparată în Franci'a în decursu de trei sute de ani, până la revoluțiunea d'in 1790. Prin acést'a se pote esplică mai usioru spiritulu și însa-si liter'a legilor codificate în Ungari'a de la 1836 încoace, adeca în restempu de 30 ani. Desvoltarea, consolidarea și immultirea unei singure naționalități, adeca a magiariilor pre unu teritoriu, care face $52\frac{1}{2}\%$ d'in întregulu teritoriu alu monarchiei austriace, acestu-a e scopulu, ce ei nu lu-perdu nici odata d'in vedere. Noi lasăm în apertierea Europei luminate, a judecâ ore în seclulu XIX pote-se efectu planulu d'in dîlele lui Richelieu, și Mazarin. Fatia cu cinci milioane de magiari curati (mai multu nu exista în Europ'a), celelalte naționalități înca și-au istori'a lor, literatur'a și ambițiunea lor, că-ci romanii, slavii și germanii nu mai voru a trece de națiuni bastarde.

Tote guvernele eropeane, cari tienu sinceru la consolidarea și prosperitatea monarchiei austriace, documenteaza prin acést'a, în cătu potemu noi judecâ, dorinți'a lor, de a vedé finită cestiunea naționalităților. Suprimandu autonomi'a Transilvaniei, cestiunea naționalității române nu e resolvită, ci d'in contra se atîta. Raportele sociale și politice ale Transilvaniei sunt înca cele mai complicate d'in tota Europ'a. Raportele acestea, nu e nime în stare a le regulă și linișci, de cătu numai transilvanianii între sine și în diet'a țierei lor. Dietei Ungariei d'in contra nu-i va succede nici odata a le regulă conformu dorințelor juste. Magiarii nu întielegu pre transilvanianii, nu sunt și nu voru fi nici odata capaci a-i întielege. Elementulu magiaru de asta-di, predominantu în Ungari'a, e pre interesatu în asta cestiune, și cu multu mai orbitu prin predilecțiunea sa către conaționalii sîi d'in Transilvania, de cătu sê pota fi justu fatia cu națiunea romană. Pretutindeni aru potè fi vorb'a de idee cosmopolite, numai la noi nu. Cunoscemu devis'a fericitului conte Stefanu Széchenyi: „și d'in petre trebuie sê facemu magiari.“

Sê nu credeti, că în Transilvania și în Ungari'a cestiunea de naționalitate aru fi unu fenomenu nou în politic'a acestoru doue țiere; cu totulu d'in contra; naționalitatea în aste doue țiere e una dogma celu putienu atătu de vechia ca dogmele creștinismului.

Acést'a cestiune nu contine nimicu nou, de cătu faptulu, că până în 1848 Europ'a dase cu totulu uitarei Ungari'a și anume Transilvania. Nime nu sciea, ce se intempla în aste doue țiere, nime nu cunoscea foculu, ce ardeă sub spudia, pentru aceea în dîlele nostre totu, ce ajunge la noi, e unu ce suprindietoriu pentru generațiunile actuale. Resboiulu civilu d'in Ungari'a a fostu atribuitu camarilei de Viena. Acést'a parere ratecita s'a potutu respanđi numai pentru că Europ'a nu cunoscea de locu antecedintele acestoru țiere, și anume ale Transilvaniei. Sorgința cea mai fecunda a resboiului civilu d'in 1848—9 a fostu tirani'a proverbială a oligarchiei magiare, și persecuțiunile cele mai barbare întreprinse contr'a națiunei române, până ce acést'a fî constrinsă a și-cercă refugiulu la altariu. Cartile besericesei tiparite în limb'a romană au fostu foarte numeroase de la anulu 1570, adeca în decursu de 570 ani, pre cum ne areta istori'a națională. Resboiulu acestu-a a trebuitu sê erumpa, și fîra revoluțiunea franceză d'in februaru, aru fi eruptu primaver'a, candu mai multe mîi de familie țierane române și magiare fure despoiate de o parte a credității lor, în folosulu aristocrației. Acést'a deposiesiune necalificabilă fî decretată prin diet'a aristocratică d'in 1847. Tieranii nu mai poteau suportă acést'a rapacitate și scenele sangerose d'in dîlele imperatului Iosifu erau sê renasca de siguru.

Credinți'a noastră este, că nu numai pentru consolidarea monarchiei austriace, ci și pentru soluțiunea cestiunei oriîntale marele principatu alu Transilvaniei nu pote fi neglesu, fîra de a fi espusu pericolului

unei suprinderi neașteptate, mai neplăcută înca, de cum a fostu cea d'in 1848. Fîra Transilvania, Viena ca capital'a monarchiei nu e secură; ér cu Transilvania maltratată și despoiată de drepturile sale, pre cum e nefericit'a Polonia maltratată de Rusi, securitatea viitoriului nu e garantată. Reu'a tratate a Transilvaniei provinc, pre cum amu observatu, d'in vechi'a și ardinta ura națională contr'a națiunei române. Totu ce se opune acestui adeveru sunt numai frase. E cam rusinosu a dechiară pre fatia, dar trebuie s'o spunemu, acést'a e una ura de rasă (soiu). Una atare ura nu se pote șterge, de cătu pre calea deschisă în anulu 1863, va sê dîca, prin legi juste și ceuitabile, delaturandu în modu esactu domni'a unei-a d'între doue națiuni asupr'a celcîialte, și lasandu-le pre amendone sê se desvolte în deplina libertate.

Marile poteri europene, și mai cu sema guvernulu Majestății Sale imperatului francesilor se șilescu de diece ani a consolidă nou'a ordine a lucrurilor în principatele române vecine. Scopulu acestu-a nu s'a ajunsu până acum. Nu voimu a fi profeti, dar ne tememu, că până ce marele principatu alu Transilvaniei nu va fi îndestulitu, Romania unită nu și-va află repausulu, ci va fi agitată la tota miscarea de neîndestulare politică și socială, care va prorumpe d'in tempu în tempu în Transilvania.

Consecințele ulterioare le pote prevadé totu omulu.

Loialitatea noastră înnascută și sentimentulu nostru patriotic ne-au îndemnatu, sê ne mai implinim asta dată înca detorinți'a noastră, atătu fatia cu patri'a și cu guvernulu, cătu și fatia cu națiunea romană, a carei pocalu de suferințe voimu a crede, că s'a implutu.

Se pote, că vocea noastră semena cu vocea celui ce striga în desiertu; în acelu casu ne vomu consolă cu cunoscinți'a de a ne fi implinitu detorinți'a, și credemu că atunci vomu fi eliberati de tota responsabilitatea.

Datu în 15 iunie 1867.

(Numele subsemnate.)

Cestiunea națională în Ungari'a.

Sub titulu acest'a cetim în „Correspondenz“ urmatoriulu articulu:

Unu istoricu mare nemțiescu a espusu urmatoriile cuvinte pre adeverate: „Seclulu nostru XIX este seclulu cestiunii naționale.“ De câte ori s'a documentatu de atunci-a cu cea mai mare pozitivitate, că o desvoltare politică sanetosa este numai acolo cu potința, unde statulu cuprinde numai o națiune, sêu unde națiunile deosebite se vedu destulu de bine represintate în statu și prin însu-si statulu. D'in contra dacă într'unu statu de care se tienu mai multe națiuni nu domnesce în prasse principiulu îndreptăței egali depline, luptele politice naționale nu voru avé capetu; éra plane acolo, unde se provoca tendințe centrifugale prin validarea egegoniei unui soiu, — edificiulu statului represinta o naie, carea, asemenea republicei române în od'a celebre a lui Oraziu, ratecesce pre unde fîra catartu și fîra gubernaculu, îndată ce o atinge celu d'antăiu viforu. Cestiunea națională înse n'a pertratată nimene cu atăta agerime și profunditate ca renunitulu esilatu italianu Mazzini, care vorbesce despre acesta cestiune în scrierile sale filosofice politice cu o cunoscință admirabilă a totoruru raportelor etnografice europene. Mazzini vine a vorbi și despre Ungari'a, spunendu, că numai atunci va potè fi Ungari'a tarc, dacă tote națiunile ei se voru impacă prin libertatea comună. Libertatea comună înse nu o întielege asiè, ca anumite assiome doctrinare sê se prochiame ca drepturi fundamentali pentru toti, ci ca fia cărei națiuni sê-i se acorde sfer'a liberă care-i este-necesară pentru *viet'i'a națională*, prin care s'ar' sent'i mai ascurată. Statulu li pote garantă asemenea libertate, că-ci prin acést'a nu numai nu se decompune, ci d'in contra se întaresce. Mazzini voiesce a se aplică acestu mediulu în tote consciințele sale și acolo, unde locuitorii unui-a și acelu-a-si cercu se tienu de națiuni deosebite. În acestu casu sê se padicsca tarc de nefericitulu pasiu de a octroă totorur'a un'a limbă. Sê se lasă fiacare comunetate, fia care individuu sê decida însu-si d'in casu în casu, și tote se voru regulă quasi de sine, fîra de neci'o greutate.

De aceste cuvinte insufletitorie a le esilatulu italianu, stimatu ca filosofu și publicistu, ni-am adusu aminte, candu am vediutu cum curgu consultările asupr'a proiectului de lege presintatu dietei Ungariei în caus'a națională. Dacă barbatii, cari au compusu acelu proiectu și cari în parte au avutu ocașune în Itali'a a se face cunoscuti cu scrierile lui Mazzini, ar' fi cugetatu la cuvintele de susu cari le-a scrisu Mazzini, înainte de ast'a cu 6 ani, — ei anevoi ar' fi potutu procede într'unu întielesu atătu de nepoliticu, precum, dorere, vedemu că au procesu.

Națiunile Ungariei nu potu fi multiemite cu acestu proiectu de lege, pentru că tendinți'a de magiarizare se vede d'in totu sîrulu. Națiunile neungu-

resci și-au și radicatulu graiulu cu taria contra acestui proiectu. D'in nefericire înse se pare, că ungurii cu influința sunt surdi pentru asemenea voci. Acestu lucru merita a fi compatimutu în celu mai mare gradu, atătu în interesulu Ungariei, cătu și în însu-si interesulu ungurilor. Este lucru firescu, că ungurii ar' dorî d'in anima a-si vedé limb'a lor estinsă cătu se pote mai tare. Ei și-voru și ajunge acestu scopu, dacă voru întrebuintă miediuloșele potrivite, dară noue ni se vede, că ei și-au alesu miediuloculu celu mai periculosu și mai nepotrivitu. O limbă se estinde astadi numai deca se face vasulu opurelor celor mai destinse a le spiretului. Dară nimica nu pune mai multe greutăți în calea latirei unui idiomu, ca împunerea lui forțiată pentru alții. Dorere, ungurii se vedu a fi pre calea acést'a. Dacă în proiectulu ungurescu pentru limbe predomnesce atătu de tare motivulu de a procură cu forț'a predominarea limbii unguresci la tote națiunile Ungariei, se pote usioru precepe, cătu de putienu se iau în consideratiune dreptele pretensiuni a le celorlalte națiuni pentru o desvoltare națională liberă și sanetosa în sfer'a dreptulu de statulu Ungariei.

Noi suntemu departe de a prascrie ungurilor ce sê facă sêu plane de a li suatul sê decompuna Ungari'a politicescu; înse ne tememu, că chiaru acista lege pentru națiuni pote deveni prim'a detunatura contr'a întregității Ungariei.

Politicii unguresci d'impreună cu br. Beust n'au lipsitu în tempulu d'ia urma a face câte și mai căte ascurări, că pusțiunea lumii este foarte serioasă, și unu viforu este în apropiare și că și Ungari'a este amenințată de acestu viforu, atătu la amelia-di cătu și la medianopte-resaritu. Dacă lucrulu stă într'adeveru asiè, apoi Dieu ar' fi tempulu, ca Ungari'a sê facă odată pace cu poporele sale!

Dacă ar' erumpe în faptu unu rebelu, la care ar' luă parte Rusi'a, Romania și Serbi'a contr'a Ungariei, de securu mai mare pericolu pentru întregitatea Ungariei nu s'ar' potè cugetă, decătu o populațiune nemulțimă a Romanilor, Serbilor, Croaților, Slovacilor și Rutenilor. Acestu pericolu se pote înca înlatură, concedendu națiuniloru d'in Ungari'a desvoltare națională neîmpiedecată. Principulu dreptății, care Mazzini l'a recomandat ungurilor la tempulu sêu, ca pietr'a fundamentală a fericirii lor proprii, se pote înca aplică asta-di ca ori can lu, și va fi foarte bine a-lu chiaru aplică înainte de erumperea unui viforu esternu, care ar' află raporte neordinare, nemulțimire internă și tendințe centrifugale.

Amicii Ungariei nu sunt acei-a, cari o legau într'o scurtă betă politică, ci acei-a, cari dorescu s'oveda susținută pentru venitoriu, și de ace'a i tragu atințiunea la a leveratele pericole.

D'in lucrările secțiunilor dietei pestane.

Proiectulu lui Horváth-Kerkápolyi, facutu în caus'a națională, trecu prin secțiunile I, II, III, IV și V, fîra a intempină vre-una pedecă; în secțiunea VII fu combatutu cu energia d'in partea deputaților nemagiari; ér' secțiunea VI, la propunerea lui Deák, decise a propasă unu textu nou, care, după foiele magiare, va îndestulî (?) și pe deputații nemagiari. (L'am vediutu și pre acestu proiectu nou, și ve potu ascură, și până ce-lu veti vedé, că pre cătu i sunt ȘȘ-ii mai putieni și mai scurti de cătu ai proiectului lui Horváth-Kerkápolyi, pre atăta-i este mai mare și mai lungă insolinți'a și obrasnicia. Culeg.)

Că dlu Fr. Deák va delatură monstruosulu fetu alu companiei Horváth-Kerkápolyi, e posibilu; pentru că neîndestulirea națiuniloru d'in patria și-a ajunsu culmea, situațiunea este foarte gravă; dar' cumcă textulu secțiunei a VI sê îndestulesca pe deputații nemagiari, acést'a nu ni vine a o crede, pentru că procedur'a de până acum a parlamentului ungurescu nu ne îndreptătesce la asiè ce-va!

D'in comitatulu Clusului, ^{31/10} 1868.

Veti fi cetitu în diariile germane și magiare d'in Transilvania presunțiunile deosebite, cari se facu despre arestarea proprietariului d'in Teac'a G. Vitez u; a montianatu și „Federatione“ ce va despre acést'a arestare. Șciu, că publiculu romanu acépta cu încordare finea acestei scene și cunoscinți'a cauzei adeverate a acestei arestări întemperate cu mesure extraordinare. „Herm. Zeitung“ etc. a fostu cea d'antăia foia carea a împartasitu publiculu sêu arestarea lui G. V. în o corespondință d'in Teac'a. Acestu corespondință, a aflatu caus'a arestării lui G. V. în acțiunile lui politice, ba spune chiaru cumcă și s'a secuestratu tote scrisorile d'in cauze politice, cari aru fi în legatură cu pronunțiamentulu, și cumcă acést'a secuestrare a chârthielor ar' fi și condusu la rezultatu s. a.; totu „H. Z.“ ni spune, că în urm'a celoru aflate la G. V. s'a repetitu și în alte locuri cercetările de case și cumcă s'ar' fi descoperitu chârthie, cari compromitu mai multe persoane. Asiè dară, în Teac'a, celu pucinu a existatu faim'a, cumcă tota acțiunea în contr'a lui G. V. a fostu d'in cauze politice

si fain'a acest'a trebuie să fi avutu basele sale, s'eu fontan'a in vre-una inspiratiune de la persoanele acele, cari scieau mai de aproape caus'a arestării mentiuante. Să vede inse, că judecatori'a d'in Teac'a a scintu ascunde causele politice sub scutul unoru insielatiuni, cu cari respectivulu ar' fi acusat, pentru eventualitatea, candu chartiele lui G. V. nu aru dă descoperiri despre nu sciu ce conjuratiuni politice etc. Corespundintele d'in Teac'a apoi si vine indata si ni spune in „Herm. Ztg.“, că arestarea lui G. V. ar' fi pentru insielatiuni, lasa inse deschisa usi'a si la cause politice, candu d'ice, că d'in corespundintele lui G. V. de pre anulu 1868, nu au aflatu nece un'a. Fia ori si care caus'a arestării lui G. V. fia chiaru si insielatiuni, atătu-a inse remanc adeveru, că la G. V., prin calcarca casei lui si secuestrarea toturoru chartieloru sale, s'a cautatu ce-va mai multu de cătu urmele unei insielatiuni. Redactorulu „Gaz. Transilvaniei“ inca avu nu de multu onorea de una calcare de casa; — d'ara ace'a inca n'am aflat'o nicairea, ca ore cui-va s'e-i iee tote chărthiele in secuestru, pentru a scrută d'in ele constatarea ore-carei-va naluciri, spre multumirea curiosității si inca scie d'ieu ce ce scopuri. Cu ocaziunea calcării-loru de case, se cerceteza o chartia, unu documentu s'eu obiectu anumitu, — se cerceteza la casa suspiciunatului tote chartiele, si deca o afla pre cea cautata, o secuestreza si coluru-l-alte li dă pace. Celu pucinu in tempulu absolutismului, s'a intemplat astu-felu si si scrutarea se facea numai atunci, candu suspiciunatul nu voră s'e presinte insu-si comisiunei obiectulu s'eu scrisoarea cautata.

Cu greu credu, că G. V., deca i s'a cerutu ce-va documentu falsificatu, ori alte instrumente ale insielatiunilor, cu cari lu-acusa si „K. Közlöny“ cu „M. Polgár“ nu le-ar' fi predata bucurosu, deca le posedea, numai ca s'e nu i scrutezo tote scrisorile, tote incaperile, pana si gradurile, pivnitiele, camarele etc. Inse se vede, că d'ora nece nu i s'au cerutu obiectele cautate, de undu lumea deduce, că judele investigatoriu si fiscalulu n'au scintu ce caută si totu-si au cugetatu că voru află mai multu de cătu ace'a ce potu s'e caute.

Deci cu totu dreptulu se mira forte multi de ast'a procedura, si d'icu că: latet anguis in herba. Adeveru e, că caus'a arestării lui G. V. inaintea publicului este unu misteriu, si numai inchiararea cercetării asup'r'a d'insului, va aduce totulu la lumin'a cea adevărata.

D'icu multi, că de-si G. V. n'ar' fi arestatu d'in cause politice, totu-si se cserceza a sup'r'a lui justitia politica, — de esto asiè, se va adevveri atunci, candu va fi ertatu a publică rezultatele incuistiunei. Se vorbesce, că G. V. a recursu la tribunelu in contr'a arestării si cumcă tribunalulu ar' fi aprobatu arestarea. Paciintia numai, si lucrulu va veni la lumin'a cea adevărata.

Conventiune Postale

intre Romani'a si Austri'a.

(Traducere d'in testulu francosu).

(A vedè nr. tr.)

Art. 24. Daca totalulu timbreloru postali, cu care atare epistola este prevedintă, va fi mai micu decâtu tacs'a statonita pentru efectuarea francarei acleia-a, asemenea epistola va fi considerata ca nefrancata si tratata dupa consecintia, subtragandu-se valoarea timbreloru de posta, intrebuintiate in modu insuficientu.

Obiectele infasiurate, prevedinte cu beneficiulu unei tase moderate pre langa francare obligatoria, in casu de francare insuficiente voru fi tacsate ca epistole nefrancate, subtragandu-se pretiulu timbreloru postali aplicate.

Art. 25. Corespundintele de ori-ce natura, adresate r'eu s'eu indreptate r'eu, se voru retransmite fără amenare pre langa unu pretiu, cu carele oficiulu tramitatoriu le va strapune in scotel'a celui-a-laltu oficiu.

Correspondintele, cari d'in ce-va cauza nu voru potè fi administrate destinatiloru, se voru retransmite de ambe partile. —

Cele francate se voru retransmite fără de vre-una tacsă s'eu subtragere; cele nefrancate se voru rodă pre langa pretiulu, cu carele se voru fi computatu d'in inceputu prin oficiulu tramitatoriu.

Art. 26. Corespundintele internatiunali, reespeditate d'in caus'a schimbării locuintei destinatiloru, nu voru potè fi supuse unci tase suplimentarie d'in caus'a acestei reespeditiuni.

Daca inse schimbarea locuintei ar' produce una adaugere a portului, destinatariulu va fi detoria a solvi una tacsă suplimentaria, intregindu portulu, carele ar' fi fostu s'e se solvesca prin espeditoriu s'eu destinatariu, daca epistol'a ar' fi fostu adresata d'in inceputu la noulu locu de destinatiune.

Correspondintele recomandate, in casu de reespeditiune, voru fi tratate ca atari, fără de a fi supuse la una noua tacsă recomandatiunc.

Art. 27. Corespundintea relativa eschisivu la diferite servituri publice, adresata d'in una tiera in ce'a-l-alta, si a carei-a cerculatiune cu dreptu de imunitate va fi incuviintata pre teritoriulu tiera, de carea se tiene autoritatea s'eu functionariulu, de la care emana ac'asta corespundintia, se va tramite scutita de ori-ce pretiu de portu.

Daca autoritatea s'eu functionariulu, cătra care este adresata, are asiderea beneficiulu imunității, scrisori'a i-se va adresă fără de tacsă; in casulu contrariu ac'asta corespundintia nu va potè fi supusa decâtu tacsai teritoriale d'in tiera de destinatiune.

Art. 28. Administratiunile contractante se obliga a transpore pre teritoriale loru scrisorile inchise, cari biurourile postale respective ar' avè a le schimbă cu biurourile straine.

Administratiunile Posteloru d'in cele doue teritorie a le Majestății Sale Imperiali si Regesci Apostolice voru solvi Administratiunei Posteloru d'in Principatele-Unite pentru transpore scrisoriloru inchise, cari biurourile Administratiuniloru susu d'ice le voru schimbă cu biurourile de posta i. r. d'in Turci'a :

a) 15 bani pentru câte 30 grame, greutate chiara, pentru epistole; si

b) 50 bani pentru câte unu chilogramu, greutate chiara, pentru mustrele de marfa si pentru tipariture.

Administratiunea Posteloru d'in Principatele-Unite va solvi Administratiuniloru susu d'ice pentru transpore scrisoriloru inchise, cari biurourile de posta d'in Principatele-Unite voru avè a le schimbă cu biurourile de posta d'in Confederatiunea-Germana de la media-nopte :

a) 10 cruceri pentru câte 2 loti, greutate chiara, pentru epistole; si

b) 30 cruceri pentru câte unu chilogramu, greutate chiara, pentru mustrele de marfa si pentru tipariture.

Daca in venitoriu biurourile de posta d'in un'a d'intre Administratiunile contractante voru avè a schimbă scrisori inchise cu biurourile de posta d'in alte tiera straine, pretiurile de transportu pentru aceste scrisori inchise se voru statori la casulu ocurinte cu una invoiela imprumutata a Administratiuniloru contractante.

Se subintielege, că greutatea corespundintieloru de ori-ce natura puse la una parte, precum si a scrisoriloru de incunoscutiării si a altoru bucăti de contabilitate, carea va rezultă d'in schimbulu corespundintieloru in scrisori inchise, nu va fi cuprinsa in greutatea epistoleloru, mustreloru si tiparitureloru, dupa cari voru trebui a se conformă pretiurile de transportu, statorite prin articulu prezentu.

Art. 29. Biurourile de posta a le Administratiuniloru contractante voru primi si voru efectua imprumutatu abonamintu la diurnalele, publicate s'eu in tiera contractante s'eu in strainetate, si totu unu data voru luă a supra loru si espedarea acestoru diurnale.

Tacs'a, carea Administratiunile contractante o voru percipiă pentru a efectua abonamentulu si espedarea diurnaleloru, cari aparu in tiera respective, va fi de 25% d'in pretiulu curatu alu diurnalului, luandu-se afara tacsale financiale, si se va impartit in diurnetate intre Administratiunile memorate.

Minimulu acestei tase se statorosco in 80 cruceri (1 leu n.) pre anu.

Art. 30. Biurourile de posta a le Administratiuniloru contractante si voru administră imprumutatu diurnalele publicate in strainetate pentru pretiulu, carele abonatii lu-solvescu in tiera loru proprie, candu primescu aceste diurnale prin posta.

Art. 31. Pentru a si asigură imprumutatu căstigulu intregu d'in corespundintele schimbate intre ambele tiera, Administratiunile contractante se obliga a impiedecă prin tote midilocole de cari dispunu, ca aceste corespundintie s'e nu treca pre alte căi decâtu prin postele loru respective.

Art. 32. Francarea articiloru pentru post'a de sarcine, provenitori d'in un'a d'intre tiera contractante si destinatii pentru ce'a-l-alta, este facultativa.

Tramitatoriu voru potè, dupa placu, a solvi portulu inainte pana la loculu destinatiunei s'eu pana la frontarele Principatelor-Unite, s'eu voru potè s'e lu lase cu totulu in scotela destinatiloru.

Art. 33. Tacsale voru fi percipiate dupa tarifele in vigore d'in tiera de destinatiune; adeca: pentru transportulu in cele doue teritorie a le Majestății Sale Imperiali si Regesci Apostolice, dupa tarifele in vigore in aceste teritorie; si pentru transportulu pre teritoriulu Principatelor-Unite, dupa tarifele cari sunt in vigore in aceste tiera.

Art. 34. Tramitatoriu a ori-ce articlu pentru post'a de sarcine va potè cere in momentulu dopusetului obiectulu, ca s'e i-se deè insciintiare (avisu) despre primirea acelu-a prin destinatariu. In casulu acestu-a, elu va solvi inainte pentru portulu insciintiariei (avisului) tacs'a statorita la articulu 14.

Ac'asta tacsă uniforme va remanè in căstigulu oficiulu de speditura.

Art. 35. Scrisoarea de incarcare (lettre de voiture, Frachtbrief) alaturata la pachetele pentru post'a de sarcine va fi scutita de ori-ce tacsă suplimentaria, numai cătu că s'e nu treca preste greutatea unui lotu, respective 15 grame; in casulu contrariu ea va fi tacsata ca-si una epistola ordinaria (Articlii 10 si 11.)

Art. 36. Daca mai multe pachete (teancuri) voru fi insotite de una singura scrisore de incarcare, tacsale voru fi a se percipiă cu tote aceste-a in deosebii pentru fia-care teancu.

Art. 37. Articlii pentru post'a de sarcine retransmis la loculu de origine d'in care-va cauza, si articlii reespediti d'in caus'a schimbării locuintei destinatiloru, voru fi supusi la una noua tacsă, ca-si candu aru fi fostu pusi de nou pre posta.

Art. 38. Articlii pentru post'a de sarcine, cari autoritățile insemnate la articulu 27 i voru schimbă intre sine, se voru espedă scutiti de portu.

Art. 39. Tramitatoriu unu articlu pentru post'a de sarcine va avè facultatea de a dechiară valoarea cuprinsului, pentru carea se va dă garantia in casulu perderei s'eu alu stricatiunei obiectulu.

In casulu perderei s'eu alu stricatiunei unu articlu pentru post'a de sarcine, desdaunarea se va solvi in marimea valoarei dechiarate, daca administratiunea nu va dovedi că valo-

rea dechiarata este mai mare decâtu valoarea reale a articulu.

In acestu casu, administratiunea e detoria a reitorce numai ac'asta d'in urma.

Daca tramitatoriu nu va fi facutu dechiaratiune de de valoare, elu nu va avè dreptu decâtu la una desdaunare, care va corespunde perderei s'eu daunei reale; ac'asta desdaunare nu va potè s'e treca preste 1 florinu si 50 cruceri (3 lei n. 75 bani) pentru câte 1/2 chilogramu, s'eu pentru ori-ce fractiune a acestei greutate.

In regula generale, desdaunarea se solvesce tramitatoriu obiectulu.

Cu tote aceste-a se va potè acuită in manile destinatariulu; daca tramitatoriu doresce ac'asta d'in adinsu, s'eu daca acestu-a este necunoscutu s'eu nu se potè află.

(Va urmă.)

ROMANIA.

Telegram'a parintelui episcopu interim. alu Argeșului, Neofitu Scribanu.

Domnule Dragoescu pre iubitului nostru fu in Domnulu, sanatate! (in Pitesci.)

Poporulu capitalei prin comitatulu s'eu centralu apelăza si la noi pentru contributiuni voluntarie spre cumparatorie de arme. Noi deci aflamu cu cale de a contribui, si vomu contribui ca totu-de-un'a la asemenea trebuintie natiunale, impreuna cu toti cei de sub noi; că-ci si Isusu Cristosu, candu a vediatu că este amerintiatu, a d'isu Apostoliloru, că celu ce are doue haine, s'e vendia un'a si s'e-si cumpere sabia.

In adeveru Domnedieu este ac'ela, care a pusu in omu legea conservării si a aperierei. Candu nemulu nostru vrea s'e-si intaresca braciile sale, ca s'e se puna la streja desceptu si tare spre a nu lasă pe furi, — dupa expresiunea sfintei Evangelie — „s'e intre in casa nostra si s'e prade vasele sale.“

De ace'a noi ne credemu datori de a imbarbată asemenea cereri intre toti fiii nostri sufletesci; si daru ve rugamu printr'ac'asta s'e bine-voiti a aretă conceatiuniloru domniei-vostre, pre iubitoru nostru fii in Domnulu, cleru si poporu, ca s'e nu intardie de a ajută la ac'asta trebuintia natiunale; că-ci noi credemu, si impreuna cu noi s'e credia si ei, că ac'ela care a disu s'e vindemu o haina spre a cumpară sabia, va bine-cuventă jertif'a ac'asta. Neofitu.

Societatea Transilvani'a.

Publicămu mai la vale unu Procesu-Verbalu de mare importantia, inchiaiatu de comitetulu societatei Transilvani'a, in virtutea carui-a s'a decisu tramitarea a trei studenti romani de preste Carpati la studie universitare in Parisu, si in Turinu, d'in venitulul fondului societății.

PROCESU-VERBALU.

Siedinti'a comitetului societății Transilvani'a d'in 6 octovre 1868, ora 12.

Presiedinti'a dlui A. Papiu Ilarianu.

Membri Presenti;

D. Al. Lupascu, vice-presiedinte.

— G. Missail.

— P. Hajdeu.

— T. Chetianu.

— C. Fortunatu.

— I. Tacitu.

— St. Lazarescu.

— D. Zamfirescu.

— I. Petricu)

— I. Procopiu) secretari.

Absenti :

D. N. Manolescu.

— A. F. Robescu.

— I. Martinovici.

— Petre Cernatescu.

V E N I T U.

I.

List'a Nr. 3. Consiliulu comunalu de Galati, pe langa adres'a cu nr. 4,476 d'in 11 sept. 1868, tramite, pentru intretinerora la studiu a dl. Dumitru Salageanu, Simeonu Botezanu, Ioanu Cernescu si Ioachimu Tulca, pentru tempulu de patru luni, de la 1 sept. pana la finele anului 1868, lei noi 987 64

II.

— No. 4. D. Presiedinte presinta o lista cu 3 membri in sum'a de lei noi 211 68

III.

— No. 5. D. Capitanu Haradianu prodă acum banii primiti de la d. Gr. Th. Bratianu, studentu la Lipsca, care inca de la 12 maiu au fostu proclamatu de membru alu adunării lei noi 118 52.

— No. 6. Idem prodă restulu pana la sum'a in-scrisa in anulu espiratu lei noi 137 77. 256 29

IV.

— No. 7. S'a redicatu de la visteri'a statului cu mandatulu no. 5,228 de la 8 septembre 1868,

procentele socotite de la dat'a scandentiei, pana la achitarea bonurilor cu no. 117, 185 si 261, dupa cum se vede d'in list'a cu no. 7 lei noi. 300 23

V.

- No. 8. D. C. Racovitia, Prefectulu de Romanati, tramite o lista cu 37 membri in sum'a de lei 1482 2.
- No. 9. Idem tramite o lista cu 5 membri, cu lei noi 54 44.
- No. 10. Idem 4 31 66.
- No. 11. Idem. 4 35 88. 1604

le noi 3359 84

Adica lei noi trei mii trei sute cinci-dieci si noue, bani optu-dieci si patru.

DECISIUNE.

Comitatulu decide a se versa acesti bani in cass'a societatei, de unde apoi se se depuna prin ingrigirea dlui Presiedinte la visteri'a Statului.

Totu deodata Primariei de Galati, se va raspunde, ca s'au primitu banii ce au tramisu, si se va invita, ca se binevoiesca a prevedea si in budgetulu anului viitoriu acasta subventiune.

Banii tramisi de Primarie de Galati se se tramita la destinatiunea lor.

Asemenea se va face multiamirea si dlui Prefectu de Romanati, Costache Racovitia.

VI.

La propunerea dlui presiedinte si dlui Hajdeu, comitatulu decide :

1) DD. secretari si comptabili pana de asta-di in patru septemani se presinte comitetulu o lista de acei onor. domni, cari au facutu mai multi membri societatei.

2) DD. comptabili pana de asta-di in patru septemani se presinte comitetulu o relatiune detaiata, despre cate liste de membri s'au impartasitu si cate sunt inca neinapoiate.

3) DD. comptabili si secretari pana la finele lunei decembrie anulu curentu sunt detori a infatisia comitatului relatiune detaiata despre toti membrii societatei, cu deosebire d'in Bucuresci si anume : membrii adunarei, cari n'ar fi respunsu inca tasele cuvenite.

VII.

La propunerea dlui presiedinte, d. Chetianu e obligatu, ca in cursulu lunei octobre se stee in ajutoriulu dlora secretari si comptabili in lucrările ee i privescu.

CHELTUELE.

VIII.

Nr. 2. D. Crisianu presinta unu comptu despre cheltuielile facute in trebuintele societatei, lei noi 70 24

IX.

Nr. 3. D. D. Precupu, presinta comptu de cheltuecele specificate prin acestu comptu, lei noi 12 64
sum'a de lei noi 82 88

Adica lei noi optu-dieci si doi, bani optu-dieci si optu.

Decisiune.

Comitetulu decide a se achita aceste compturi de către casarulu societatei.

X.

La propunerea dlui presiedinte, se decide, ca dnii secretari pana in 6 zile se presinte presiedintelui, o lista de consiilele comunale si judetiene, cate au prevediutu pana acum in budgetele lor subventiuni pentru societate, insemnandu in deosebi pe acele, cari n'au respunsu subventiunile acordate, pentru ca se pota fi invitate a si-indeplini obligatiunea.

XI.

D. presiedinte anuntia ca la ordinea d'ilei este cestiunea impartirii celor trei stipendii ale societatei. Dlu areta ca, conformu decisiunei adunarei d'in 12 maiu, s'a grabitu a da cea mai intinsa publicitate posibile regulamentulu de concursu la stipendiile societatei, comunicandu-lu foisloru romano de d'incece si de d'incolo de Carpati; ca de asemenea s'a grabitu a-lu comunica celor trei societati literare de peste Carpati : d'in Sibiu, Aradu si Cernauti, rugandu-le prin adresele ce le-a tramisu la 9 iuniu anulu curinte, se binevoiesca a primi si examina petitiunile si atestatele concurentiloru si ale inainta apoi cu recomandatiune d'in parte-le acestui comitatu pana la 1 septembrie anulu curinte; — ca, d'in nenorocire, pana acum nu s'au primitu recomandatiuni, de catu numai de la comitatulu d'in Sabiu; era de la Aradu presiedintele societatii ne comunica, prin adres'a sa nr. 77, ca pana la termenulu de 1 septembrie nu s'a primitu nici o cerere pentru stipendiu; de alta parte, presiedintele societatii d'in Bucovina prin telegram'a sa d'in 23 septembrie, cere rezervarea unui stipendiu, deca se pote, adaugendu, ca va inainta prin posta recomandatiunile corute; — dorere in sa ca, pana acum nimeni cu ne-a mai sositu d'in Cernauti.

Dupa acasta d. presiedinte pune in vederea comitatului scrupulos'a lucrare a comitetulu asociatiunei d'in Sabiu, care ne recomanda, d'in noue concurenti, ce i s'au presintatu, pe trei in si, si anume : pe dd. Alesie Dragosu, juristu absolutu la academi'a d'in Cluju, pe Ioanu Lepadatu si Nicolae Cocorada, ambii maturisati de la Gimnasiulu de Statu d'in

Sabiu; de asemenea pune in vedere si opiniunea minoritatii comitatului d'in Sabiu, care in loculu dlui Dragosiu, propune pe d. Ioanu Bozocea, maturisatu la gimnasiulu romanu d'in Brasiovu.

D. presiedinte mai areta ca, afara de cei recomandati de la Sabiu, s'au mai adresatu d'a dreptulu către comitatulu nostru, alti 23 de concurenti.

In fine, d. presiedinte spune ca, indata dupa primiroa recomandatiunei d'in Sabiu si a respunsuriloru d'in Aradu si Cernauti, a numitu o comisiune d'in sinulu comitatului, compusa d'in dnii Procopiu, Fortunatu si Tacitu, care se examineze tote lucrările si actele concursului si se presinte unu raportu comitatului.

Comisiunea a pregatitu acestu raportu, pe langa care alatura doue acte adica : unulu in care concurentii se clasifica dupa studiu, si altulu in care se areta calitățile lor. — Comisiunea recomanda pe Dragescu, pe Bozocea si pe Alexandru Radu.

Dupa tote aceste a d. presiedinte aduce aminte comitatului opiniunea ce s'a manifestatu in adunare si adesea ori in comitatu, ca in conditiuni egale se se dea preferinta celor ce s'ar' aplica la sciintiele esacte. De alta parte, recomanda cu deosebire dlora membrii recomandatiunei d'in Sabiu, si inainte de tote propune spre alegere pe unulu d'in acei recomandati d'in Sabiu, care s'au destinatu pentru sciintiele esacte, si fiindu ca intre recomandatiuni comitatului d'in Sabiu se afla doi (unulu alu maioritatii si altulu alu minoritatii), adica dnii Cocorada si Bozocea asi dara este de parere, ca unulu d'in acesti doi se se alege mai antaiu.

Urmeza o discutiune mai indelungata a supr'a eminutilor calități ale acestor doi teneri. — La acasta discutiune ieu parte dnii Procopiu, Lazarescu, Lupascu, Tacitu si Misailu.

Dupa care d. presiedinte, consultandu comitatulu si ne mai luandu nimine cuventulu, declara discutiunea inchisa, dara mai nainte d'a procede la votu propune o cestiune prealabile, a supr'a modulu formarii maioritatii.

Comitatulu incuviintieze ca, maioritatea absoluta, d'in numerulu celor 11 membri presinti, adica 6, se fia decisiva. Siedinti'a se suspende pentru 5 minute.

La deschiderea siedintei, d. presiedinte areta comitatului, ca urmeza a se pune la votu secretu cei doi concurenti recomandati de la Sabiu; Cocorada si Bozocea.

Facendu deci apelu nominalu, invita pe fa-care d. membru a depune votulu seu in urna; si la deschiderea urnei se constata, ca d'in 11 voturi, dnu Bozocea a dobanditu 8 si d. Cocorada 3.

Atunci dlu presiedinte proclama pe dnu Bozocea stipendistu alu societatei pentru sciintiele esacte. Intregu comitatu aplauda acasta alegere.

„Romanulu.“ (Va urmã.)

Noutati Straine.

PRUSSIA. In 4 noembrie regele Vilhelmu deschise sesiunea de estu-timpu a parlamentulu germanu d'in nordu cu urmatoriulu cuventu de tron :

Inalti, nobili si onorati domni d'in ambele case ale dietei !

Sesiunea, ce se incepe adi, vi deschide campulu importantei activitati legelative. Credu, ca indreptariulu consultariiloru de estu-timpu va fi totu acela-si spiritu alu colucrării promte, carui-a i detorimu rezultatele favorabili a le sesiunei trecute.

Budgetulu economiei statului pentru anulu venitoriu se va presinta fara amenare. Intervenindu deosebite inpregiurări nefavorabili, trebui a recurge la nisce perceptiuni straordenarie, pentru a pote acoperi erogatiunile statului, cari dupa potintia s'au marginitu.

Stagnatiunea continua a comunicatiunei si rezultatele nefavoritorie ale recoltei d'in anulu trecut, nu permisera, ca sporirea naturala a venituriloru se convina adaugerei speselor neincungiuavre ale statului.

In urm'a scaritiarei positiuniloru vamali si a venituriloru singuratece, in privinti'a economica, s'au escatu unele lipse, cari fiindu prevediute, la inceputulu anului s'au presintatu parlamentulu mai multe proiecte, cari inse nu s'au aprobatu. Speru, ca veniturile proprie ale confederatiunei se voru spori.

Deca, deducendu d'in relatiunile presinti, potemu ascepta, ca comerciulu si comunicatiunea se iee in catu mai curendu, unu aventu mai viu, si prin acasta perceptiunile se se sporesca, apoi potemu spera, ca, nu preste multu, vomu ave mediulocele, cu cari se va pote restitul ecilibriulu intre perceptiunile si erogatiunile ordinare ale statului, si se va pote ingrigi, mai cu eficacitate de catu pana acum, de lipsele aceluia.

Luandu in drepta consideratiune relatiunile aceste, parlamentulu, de siguru, nu va intardi a aproba proiectele, cari le va presinta guvernulu meu pentru acoperirea speselor anului venitoriu.

Desvoltarea institutiuniloru guvernării a fostu obiectulu consultariiloru celoru mai petrundietoric. Nimeni nu pote ave intentiunea d'a clatenã si strivi institutiunile, carorura Prussia li detoresce, in mare

parte, in florirea sa, pana atunci, candu se voru infintiã alte institutiuni, cari promitu vietia si succesu. Guvernulu meu inse, considerandu adaugerea imperiului si nisuinti'a, ce se manifesta in mai multe dreptiuni, se simte detoriu a cede corporatiuniloru provinciali si comunali acele ramuri ale activitati publice, cari, conformu cerintieloru unoru interese ale statului, nu se potu reserva ingrigirei si condereei autoritatiiloru statului.

Colucrandu dvostra, veti inbunetati legelatiunea in multe dreptiuni. Regulamentele referitorie la castigarea si perderea calității de cive prussianu, sunt a se reforma in contielegere cu legelatiunea federatiunei germane d'in Nordu.

In privinti'a regulării relatiuniloru comunali, a organizarei si guvernarei tienuturiloru, fortaretiiloru si comunitatiiloru d'in Schleswig-Holstein, vi-se voru presinta proiecte de lege.

Guvernulu meu se ingrigesce cu asiduitate de desvoltarea interna si externa a scoleloru poporali, si ascepta cu incredere de la dvostra aprobarea proiectorulu de lege, cari reguleza referitiile esterne ale scoleloru si invetiatoriloru poporali.

Dvostra veti ave a consacra o mare activitate pentru promovarea aministrării justitiei si a comuniunei de dreptu, care trebuie se inbratisieze intregulu imperiu. — Vi-se voru asterne proiecte in privinti'a aplicării la servitiile superiori ale justitiei si despre esamenele juridice; mai departe unu proiectu despre espropriare, si despre straformarea regulamentulu concursualu, ceruta cu urgentia de clas'a comerciantiloru, si altulu despre pemnu si licitatiune.

Conventiunea navigării Renului, fiindu revizuita, procurã dreptulu intrenatiunale unu nou temeu pentru una d'intre cele mai importanti linii de comunicatiune. Guvernulu meu vi-va presinta conventiunea pentru a fi aprobatu in modu constitiunale.

Simtu o mangaiere marc, esperiendu, ca lips'a, ce strivi in anulu trecut una parte a provinciei Prusen, este delaturata prin dispusetiunile esecutate cu aprobarea dvo tre. prin ap'ivitatea devotata a autoritatiiloru si a corporatiuniloru diferite, asemenea si prin donurile generose ale binefacitorulu publice; afara de aceste, in urm'a recoltei bogate de estu-timpu, n'avemu a ne teme, ca provinciele acele voru fi cercetate in ern'a anului curinte de calamități ale anului trecut.

Relatiunile guvernulu meu fatia cu poterile straine suntu indestulitorie si amicali. Evenemintele escate pre peninsula apusena a Europei nu pota escita in noi alte simtăminte; decatu, dorinti'a si credinti'a, ca natiunei ispaniole i va succede, prin regularea nedependenta a relatiuniloru sale a procurã garantiile poterei si binelui seu.

Cengresulu intrenatiunale, intrunitu in Geneva, dovedu o armonia inbucuratoria in procesulu culturii si alu umanității, desvoltandu si perfeptiunandu principiile inbracisării si nutrireii individiiloru raniiti si manciti in resbele; principiulu binefacerei la estinsu si asup'a marinei. Potemu spera, ca momentulu, care va recere esecutarea rezultatelor acestoruru-a, inca este departe.

Simtămintele domnitoriloru si inpregiurarea, ca poporele au lipsa de pace, sternescu in noi incredere, ca desvoltarea continua a binelui generalu nu va fi conturbata, ma inca se voru delatura si pedeccele, cari le producu temerile neintemeiate, si inimicii pacii si ai ordenei publice, cari adese ori le exploateza in favorulu lor.

Deci incepa-si diet'a oper'a sa de pace, petrunsa de credinti'a acasta.

Varietati.

* * (Estinsiunea linielor ferate.) I. Europ'a : Angli'a 3200 miluri austriace, Franci'a 1879, staturilo germane 1807, Austri'a 2520, Ispani'a 663, Itali'a 624, Rusi'a 583, Belgiu 322, Svedi'a 224, Elveti'a 167, Niderlandi'a 136, Portugali'a 91, Danemarca 62, Norveg'ia 4, Turci'a 37. Sum'a 12,356 miluri austriace. II. Americ'a 8061. III. Asi'a 766. IV. Afric'a 126. V. Australi'a 115. Distanti'a linielor ferate d'in lume 21, 974 miluri austriace.

* * (Dnulu T. Maiorescu si-a sporitu trofeele nemurirei sale cu unu nou faptu — admirabilu, care i procurã compatimirea romaniloru binesimtilori.) — D. T. Maiorescu membru alu Societătii Academice Romane, vedindu lips'a totala de rezultate si simtindu-se amagitu in asceptările si sperantiile sale a supr'a Societătii, si-a datu demisiunea sa de curendu. „C. lit.“ — A promovatu ore D. T. Maiorescu caus'a literaturii si culturii romane prin repasirea sa? — si apoi repasindu, respunsu-a ore Dlu sumele percipiate d'in cas'a societ. acad., cari i s'ar' fi cuvenitu numai deca remane si mai departe membru alu societ. acad. romane? — Procedura Dlu T. Maiorescu este minunata in feliulu seu !

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu :
ALEXANDRU ROMANU.